Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·—

Slovenski dom

Stev. 197. V Ljubljani, sreda 30. avgusta 1939 Leto VI

Hitlerjev odgovor je prispel v London ob enih zjutraj

Danes bo seja vlade, da prouči odgovor

London, 30. avgusta. o. Hitler je odgovor na zadnje Chamberlainovo pismo izročil angleškemu veleposlaniku snoči ob 19.40. Henderson ni mogel zapustiti Berlina, zato je odnesel s posebnim letalom odgovor v London tajnik angleškega veleposlaništva. Posebno letalo se je dvignilo z berlinskega letališča kmalu po 20 in je priletelo v London kmalu po polnoči, to je ob enih zjutraj srednjeevropskega časa.

Zunanji minister lord Halifax je čakal na odgovor v zunanjem ministrstvu. Ob enih zjutraj je z odgovorom odšel takoj k predsedniku vlade Chamberlainu, s katerim sta ga proučevala skoraj eno uro. Nato se je lord Halifax vrnil v zunanje ministrstvo in je ostal tam skoraj do zore.

Angleška vlada bo imela danes sejo in bo proučila odgovor nemške vlade. O vsebini novega nemškega odgovora ni bilo mogoče nič izvedeti, vendar pa prevladuje prepričanje, da se je spor že uredil tako, da se je spravil na tračnice pogajanj. Največja težava je samo v tem, ker se ne ve, kako bi se uvedla pogajanja med Varšavo in Berlinom.

V Berlinu so zadovoljni s Chamberlainovim govorom

Berlin, 30. avgusta. m. Tukajšnji politični krogi z veseljem poudarjajo in ugotavljajo, da v včerajšnjem Chamberlainovem govoru, ki ga je vsa tukajšnja javnost z nestrpnostjo pričakovala, ni bilo opaziti sovražnega stališča nasproti Nemčiji. Isti krogi spet poudarjajo, da Nemčija ne more odstopiti od svojih zahtev. Čeprav je Anglija pripravljena, da Poljski priskoči na pomoč, so tukajšnji politični krogi mnenja, da še vedno obstoji možnost za mirno rešitev spora ter da neposredna pogajanja z Varšavo ne bi bila nemogoča.

Berlin, 30. avgusta. AA. Reuter: Čisto na lepem je stopila v ospredje možnost angleško-nemškega sporazuma na široki osnovi, in o tem današnji jutranjiki obširno pišejo. Tako n. pr. pravi dr. Silex v listu >Allgemeine Zeitung<, da je Hitlerjev namen ustvariti podlago za resničen in trajen angleško-nemški sporazum.

Berlin, 30. avg. AA. Reuterjev dopisnik je izvedel, da je odgovor nemške vlade, ki so ga snoči izročili britanskemu poslaniku, obširen. Besedilo je sestavljeno v nemščini in angleščini. Prevzel ga je poslanik Henderson sam, ko je bil pri Hitlerju.

Rim, 30. avg. o. Današnji >Popolo di Roma< pravi, da je na snočnjem sestanku Hitler Hendersonu popolnoma jasno povedal, da Nemčija še želi miren sporazum in da ne bo ničesar opustila, kar lahko prepreči novo grozno preizkušnjo Evrope.

Vsebina odgovora: popuščanje napetosti

London, 30. avgusta. m. Francoski vladi je snoči sledila tudi angleška vlada ter v vsem sprejela in pozdravila prizadevanja belgijskega kralja Leopolda III. in holandske kraljice Viljelmine, s katerimi se Belgija in Holandija trudita z ostalimi nevtralnimi državami, da bi prevzeli vlogo posredovalca v sedanjih sporih.

Angleški vladi je Hitlerjev odgovor sporočil Henderson telefonično. V Londonu je bilo snoči sporočeno, da bo popolno besedilo Hitlerjevega odgovora sporočeno angleški vladi po običajni diplomatski poti. Točna vsebina tega odgovora bo znana še danes dopoldne. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da je Hitlerjev odgovor na spomenico angleške vlade precej obširen. Pravijo tudi, da je v njem podrobno razloženo nemško stališče glede vsake točke angleške spomenice.

Hitler sam pa je odgovor še izpopolnil z ustmenimi pripombami ob priliki snočnje Hendersonove avdience pri njem. Kakor hitro je zunanji minister lord Halifax prejel od Hendersona vsebino Hitlerjevega odgovora, se je takoj podal k ministrskemu predsedniku Chamberlainu ter imel z njim daljši razgovor. V londonskih krogih je napravilo dober vtis dejstvo, da so včerajšnji Chamberlainov govor oddajale številne nemške radijske postaje brez komentarjev.

Angleški listi pišejo danes o splošni konferenci

London, 30. avgusta. o. Današnja jutranja izdaja >Timesa< piše v svojem uvodniku, da je ureditev odnošajev med Anglijo in Nemčijo odvisna od tega, če bodo popolnoma propadle metode, ki hočejo z grožnjami izsiliti spremembo položaja. Seveda pa se morajo vsa svetovna vprašanja urejati skupno, ker ni mogoče Evrope razdeliti v posamezne oddelke in vsakega posebej na svoj način urejati. Postavi pa se naj dolžnost in navada, da se bodo vsa vprašanja urejala na splošnih konferencah in to v miroljubnem smislu. Sedaj ovirajo pogajanja v tem smislu prepiri med Nemčijo in Poljsko.

>Daily Telegraph< piše danes zjutraj, da bi bilo želeti, da bi se vsa mednarodna vprašanja urejala v mirnem ozračju. Take konference se naj pripravljajo s predhodnimi pogajanji pod pogojem, da izgine nemški pritisk na Poljskem. Sedaj bo tudi Nemčija lahko doprinesla svoj delež za pripravo splošne konference, ki naj uredi tudi vsa sporna vprašanja s Poljsko.

>Daily Herald< piše, da se Anglija hoče pogajati z Nemčijo o vseh vprašanjih in o vseh njenih pritožbah. Tak splošen sporazum bo osrečil vse ljudi na svetu in bi jim odprl možnost izrabljanja vseh bogastev in vseh virov. Toda vse to bi bilo mogoče šele tedaj, če se uredi spor med Nemčijo in Poljsko tako, da ne bo škodoval Poljski in da bo Nemčija prepričana, da sprejema sporazum popolnoma svobodno in pošteno.

>News Chronicle< piše, da bo Nemčija našla sporazum z Anglijo, če reši mir s Poljsko. Saj je Nemčija tolikokrat izjavila, da hoče živeti v miru z Anglijo, vendar pa mora upoštevati vse obveze, ki jih hoče Anglija spraviti v sklad s svojo častjo.

Madžarska sklene takoj nenapadalno pogodbo z Romunijo

Pogodba se spremeni v trojno, ker bo sklenjena tudi z Jugoslavijo

Bukarešta, 30. avg. o. Že več kot deset dni so se razvijala pogajanja za sklenitev nenapadalne pogodbe med Madžarsko in Romunijo. Pobudo za pogajanja je dala Romunija. Romunska vlada je sklenila podpisati nenapadalno pogodbo z Madžarsko na seji kronskega sveta, ki je bil 22. t. m. v Bukarešti.

Madžarska vlada pa je menila, da še ni prišel čas, da bi se lahko na tak način popolnoma sporazumela z Romunijo. Najprej se je madžarska vlada pritoževala nad tem, da se zbira romunska vojska ob madžarski meji, drugič pa zopet nad tem, da še ni sklenjena pogodba o manjšinski zaščiti.

Romunska vlada je takoj sporočila madžarski vladi, da gibanje romunskih čet nima sovražnega namena proti Madžarski, prav tako pa se lahko madžarska manjšina v Romuniji udejstvuje v vseh ozirih, ker je pristopila v celoti v stranko, ki ji načeluje vlada, to je v >fronto narodne obnove<.

Snoči pa je madžarski poslanik v Bukarešti Ladislav pl. Bardossy nenadoma obiskal zunanjega ministra Gafenca in dobro poučeni madžarski vladni krogi izjavljajo, da je madžarska vlada sklenila podpisati z Romunijo nenapadalno pogodbo. Prav tako se je pa potrdila vest, da se bo pogodba sklenila v trojni obliki, ker ji bo pristopila tudi Jugoslavija.

Francoski socialisti predlagajo splošno konferenco

Pariz, 30. avgusta. o. Voditelj francoskih socialistov Leon Blum je bil snoči zelo dolgo pri Daladieru. Pogovarjala sta se o vseh vprašanjih, vendar pa je Blum po sestanku izjavil, da se je posvetoval z Daladierom zaradi tega, ker se je snoči vršila seja socialističnega poslanskega kluba.

Socialistični poslanski klub je izrekel soglasno zaupnico sedanji vladi. Socialisti bodo s svojimi organizacijami v celoti podprli delo vlade pri obrambi Francije. Pač pa je socialistični poslanski klub sprejel resolucijo, v kateri opozarja vlado, da je sedaj položaj tak, da bi se lahko takoj sklicala mednarodna konferenca, na kateri pa bi naj bili zastopniki vseh narodov.

Francoski listi pa pišejo danes zjutraj nekoliko bolj mirno in pravijo, da je splošen sporazum še mogoč. Mir je še mogoče rešiti, vendar pod pogojem, da se sporazumeta Berlin in Varšava. Za tak sporazum pa bi bilo potrebno še mnogo časa.

Policija v Parizu stalno zasleduje komuniste in išče njihove tajne tiskarne. Komunisti so včeraj izdali 90.000 letakov, v katerih hujskajo proti vladi. Policija postopa silno strogo in dovaja krivce vojaškim sodiščem.

Izjava ministra Konstantinoviča

Belgrad, 30. avgusta. m. Minister brez listnice, Mihajlo Konstantinovič, vseučiliški profesor in eden tistih, ki so sodelovali pri izdelovanju sporazuma s Hrvati, je včeraj svojim političnim prijateljem pojasnjeval doseženi sporazum. Med drugim je dejal, da hrvaško vprašanje obsega kompleks vprašanj, ki so se začela pravično reševati s sporazumom Dragiša Cvetkovič—dr. Maček. Konstantinovič posebno poudarja, da je s takšno rešitvijo hrvaškega vprašanja postala naša država, o kateri se je prej zdelo, da je enotna in močna, v resnici pa je bila na znotraj nesložna, slaba in razdeljena, zdaj postala močnejša in kompaktnejša, kakor je bila kdajkoli prej. S takšnim sporazumom, kakršen je bil podpisan, se je rešilo mnogo. Celo tistemu delu vprašanj, ki so ostala še vedno odprta, je zajamčena najboljša rešitev. V teh težkih dneh se bodo vsi, ko bo napočil trenutek, složno postavili v obrambo domovine, Srbi in Hrvati. Srbi in Hrvati in vsi ostali naši sorojaki so storili vse, kar so mogli, za našo skupno svobodo. V bratskih srcih bodo zavarovane meje močne in nezlomljive Jugoslavije. Močna je država lahko le tedaj, če je prirasla k srcu državljanov, to pa je možno tudi samo takrat, če je svoboda državljanom zagotovljena. Samo svobodni ljudje so pravi ljudje in sposobni žrtev. Doseženi sporazum pa daje možnost za mogočne polete pri skupnem delu Srbov, Hrvatov in Slovencev, za konsolidacijo države, za konstruktivno delo pri ustvarjanju boljše bodočnosti naroda in države ter njene demokracije.

Cenzura v Belgiji

Bruselj, 30. avgusta. AA. DNB. Predsednik vlade Pierlot je sporočil zastopnikom belgijskega tiska, da je vlada uvedla na podlagi zakona iz leta 1916 cenzuro tiska in tiskovin sploh.

Zakaj Molotov ne govori

Moskva, 30. avgusta. AA. Havas. V tujih političnih krogih v Moskvi mislijo, da sovjetska vlada nalašč zavlačuje ratificiranje nemško-sovjetskega pakta. Mislijo, da je ta počasnost dokaz želje sovjetske vlade, da počaka razvoja mednarodnega položaja, preden bo imel Molotov napovedani govor o zunanji politiki.

Včerajšnji Chamberlainov govor

London, 30. avgusta.

Snoči je pred polno spodnjo zbornico govoril predsednik angleške vlade Chamberlain. Njegov govor je vse nestrpno pričakovalo, ker so mislili, da bo Chamberlain prečital že Hitlerjev odgovor. Nemška vlada pa še ni odgovorila in zato Chamberlain ni mogel objaviti niti angleškega pisma in tudi ne nemškega odgovora.

V svojem govoru je Chamberlain ostro zavrnil tiste časnikarje in liste, ki so že zjutraj objavljali vsebino angleškega pisma in napovedovali mirovna pogajanja na podlagi nekega Chamberlinovega in Mussolinijevega predloga. Te izmišljene vesti je razširil v svet >International News Service<.

Zato je Chamberlain poudaril takoj v začetku, da ni nastopila nobena sprememba angleške vladne politike. Vodja rajha in kancler Hitler je stavil angleški vladi svojo željo, da naj se sklene splošen in končen sporazum. Še ni padel sklep o vojni ali miru, še lahko delamo za mir, toda na ta način, da niti za piko ne odjenjamo od sklepa, da se bomo držali tistega, kar smo se obvezali. Vse pa je sedaj odvisno od tega, kako se bo uredil spor med Nemčijo in Poljsko. Mi smo jasno povedali, da bomo izpolnili svoje obveze do Poljske, ki smo jih s pogodbo podpisali dne 25. avgusta.

Sedaj je vse odvisno od tega, če bo še časa za tiste, ki delajo v vseh smereh za mir. Vsekakor pa sedaj še ne čutimo potrebe, da bi že izdajali karte in legitimacije za razdeljevanje življenskih potrebščin. Vsa naša vojna sila pa je pripravljena, pripravljeno je letalstvo, mornarica in kopna vojska. Naši vojaški poveljniki so tudi že sestavili točen načrt o gibanju naše vojske in po tem načrtu bomo poslali veliko število edinic v določena mesta prej, preden bi nastopila vojna. Zato naj se nikdo ne boji napada.

Še ni padla odločitev o miru in vojni. Še upamo in še delamo za mir, toda ne odjenjamo niti za piko od svoje odločnosti, da se bomo držali smernic, ki smo si jih postavili.

Vsa zbornica je navdušeno sprejela njegov govor in bilo je čutiti, da ves spodnji dom čuti, da položaj še ni zletel iz rok neodgovornih državnikov.

Švicarska vojska zasedla mejo

Basel, 30. avg. AA. Havas. Snoči so razmestili švicarske čete na posameznih obmejnih točkah. Vsa važnejša poslopja in strateške točke je zasedlo vojaštvo.

Rusi pošiljajo čete na poljsko mejo

Moskva, 30. avgusta. m. Moskovska vlada je preko agencije >Tass< objavila uradno poročilo, ki pravi, da so nekateri tuji časopisi poročali, da je sovjetsko vrhovno poveljstvo 200 do 300 tisoč svojih vojakov premestilo z zahodne na vzhodno mejo.

Agencija >Tass< poudarja, da so vse te vesti neresnične. Ravno nasprotno! Merodajni krogi izjavljajo, da je sovjetsko vrhovno poveljstvo z ozirom na sedanji napeti mednarodni politični položaj pomnožilo svoje vojaštvo na zahodni meji.

Slovaki morajo skrbeti za živež nemški vojski

Bratislava, 30. avgusta. m. Slovaška vlada je naročila prebivalstvu in vsem krajevnim organom, da morajo preskrbeti živež za nemško vojsko, dalje živinsko krmo ter potrebna pogonska sredstva. Vse napade na varnost nemške vojske, kakor tudi vsako upiranje ukazom nemških organov bodo kaznovala nemška vojaška sodišča ne oziraje se na narodnost krivcev. Nemška vojska bo na vse dobave za vojsko plačala takoj v gotovini.

Slovenci iz Clevelanda pozdravljajo sporazum

Ljubljana, 30. avgusta.

Slovenci iz Clevelanda so poslali ob priliki sklenitve sporazuma med Srbi in Hrvati sledečo pozdravno brzojavko:

Slovenci iz župnij sv. Vida, sv. Lovrenca in sv. Kristine čestitajo ob sporazumu predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću in dr. Korošcu ter se jima zahvaljujejo. Živela Jugoslavija! — Gombač. Babnik, Ponikvar, Oman, Grdina, Resnik, Debevec, Kuhar, Zakrajšek.

Abe je sestavil novo japonsko vlado

Tokio, 30. avg. o. General Abe je sestavil novo japonsko vlado. Poleg predsedstva vlade je sam prevzel še zunanje ministrstvo.

Tokio, 30. avg. AA. Reuter. Nova japonska vlada je sestavljena takole: predsednik vlade in zunanji minister Nobujukiabe, vojni minister general Sunrohuhata, mornariški minister podadmiral Jošida, finančni minister Aoki, notranji minister in minister za soc. pol. Ohara.

Angleški turisti ne morejo iz Rusije

Moskva, 30. avg. o. V Sovjetski Rusiji je kriza ujela 150 angleških turistov. Vsi so sedaj prihiteli v Moskvo in se trudijo najti način, kako bi lahko odpotovali iz Rusije, ker je Anglija ukinila vse pomorske zveze s Sovjetsko Rusijo. Iz Moskve tudi več ne vozijo letala na zapad.

Amerikanci so ustavili nemški parnik „Bremen"

Washington, 30. avg. AA. Havas. V zvezi s sklepom ameriških oblasti, da preiščejo nemški parnik >Bremen<, preden bo zapustil ameriške vode, je Roosevelt izjavil poročevalcem listov, da je namen tega ukrepa ameriške vlade, ugotoviti, ali niso tuje potniške ladje morda oborožene.

Francoska komunistična stranka bo prepovedana

Pariz, 30. avgusta. AA. Stefani. V dobro poučenih krogih se širijo glasovi, da bo vlada prepovedala francosko komunistično stranko.

Španija bo ohranila popolno nevtralnost

Burgos, 30. avgusta. AA. Havas. Tu prevladuje v vseh krogih prepričanje, da ta trenotek nič ne ogroža nedotakljivosti in časti Španije. Čeprav veljajo simpatije prebivalstva raznim državam v Evropi, je narod enodušen v želji, da ohrani popolno nevtralnost. Sicer pa ni do tega trenutka izšel noben ukrep vojaškega ali gospodarskega ali političnega značaja.

Eden je bil pri Halifaxu

London, 30. avgusta. AA. Reuter. Bivši minister Eden je odšel v zunanji urad in ostal tam skoro celo uro.

Poljska podpira posredovanje za mir

Varšava, 30. avgusta. AA. Pat: Tudi poljska vlada je pristala na to, da podpre pobudo kralja Leopolda in kraljice Viljemine za miroljubno ureditev vseh nesoglasij med državami. V svojem odgovoru se poljska vlada sklicuje na brzojavko, ki jo je predsednik poljske republike poslal predsedniku Rooseveltu, brzojavko, ki v imenu Poljske pristaja načelno na takšno posredovanje.

Poljska je protestirala v Bratislavi

Varšava, 30. avg. o. Uradno poročajo, da je poljska vlada vložila pri slovaški vladi v Bratislavi odločen protest zaradi tega, ker so nemške čete zasedle Slovaško. Poljska vlada je izjavila, da je to odkrita grožnja Slovaške napram Poljski.

Varšava, 30. avgusta. m. Poljski zunanji minister Beck je ostro protestiral zaradi vojaških ukrepov, ki jih je Nemčija izvedla na Slovaškem. Poljski krogi zatrjujejo, da se poljska vlada ne bo zadovoljila z navadnim protestom pri vladi v Bratislavi. Prihod nemške vojske na Slovaško so varšavski krogi hoteli vzeti za povod, da že ponoči objavijo splošno mobilizacijo. To namero pa so poljski vladni krogi opustili, ni pa izključeno, da bo Poljska, če bi se ponesrečila miroljubna prizadevanja raznih velesil in vseh nevtralnih držav, objavila mobilizacijo še danes. Poljski krogi namreč povdarjajo, da je misliti v najkrajšem času na odločen nastop.

Varšava, 30. avg. o. Pat objavlja, da je poljska vlada snoči dvakrat protestirala v Bratislavi zaradi zasedbe Slovaške in pa zaradi tega, ker slovaški radio napačno obvešča slovaško ljudstvo o poljskih namerah.

Poljska vpoklicala nove letnike

Varšava, 30. avg. AA. Reuter. V zvezi z včerajšnjim proglasom predsednika slovaške vlade Tisa je poljska vlada sklenila vpoklicati pod orožje še nekaj letnikov.

Novi turški veleposlanik v Belgradu

Belgrad, 30. avgusta. m. S snočnjim ekspresnim vlakom se je pripeljal v Belgrad prvi turški veleposlanik na našem dvoru Tevfik Kemil Koperler. Prvi turški veleposlanik v Belgradu je zavzemal v turški diplomaciji ugledno mesto. V Belgrad prihaja iz turškega zunanjega ministrstva v Ankari, prej pa je služboval kot turški poslanik v Sofiji in v Madridu.

V soboto 2. sept. otvoritev Ljubljanskega velesejma - kmetijske razstave

Zanimiv drobiž z mariborskega okrožnega sodišča

Maribor, 28. avgusta.

Sodne počitnice oficielno sicer še niso končane, toda na okrožnem sodišču so že začeli z razpravami. Sicer še ne delajo s polno paro in tudi večje procese si je sodišče rezerviralo za čas rednega zasedanja, pač pa so na vrsti manjše zadeve. Danes je bil na okrožnem sodišču cel kup takšnih manjših razprav, ki so trajale vsaka le slabe četrt ure. Izmed vseh smo izbrali tri najzanimivejše.

Hud mesar, ki se ne da rubiti

Rudolf Solak, 55 letni mesarski mojster ima v Mariboru svojo stojnico na trgu. Dne 8. aprila t. l. se je zglasil pri njem na trgu sodni izvršilec Karl Feiertag. Prišel ga je rubit, pa je slutil, da se zadeva ne bo tako mirno izvršila, in pozval s seboj tudi policijskega stražnika za varstvo. Ko je pokazal izvršilec Solaku izvršilno dovolilo ter je hotel zapleniti denar iz predala na stojnici, je zagrabil Solak kar dva noža ter v vsaki roki enega pomolil izvršilcu pod nos, češ, »mene ne bo nihče rubil, pa če me tudi takoj obesijo«. Solaku pa je pomagala še njegova žena, ki je izjavila, da je denar v predalu njena last ter ga izvršilec ne more zarubiti. Na ta način se rubež ni mogla izvršiti. Solak se je danes pred sodiščem zagovarjal, da je prijel nože le slučajno v roke. Obsojen je bil na 480 din globe ali 7 dni zapora, pogojno na 2 leti.

Nepreviden šofer

Šoferji so na cestah mogočni gospodje, katerim se vsak voznik s konjsko vprego rad izogne. Če bi se pa vozniki zavedali, da se da tudi proti šoferjem najti uspešno sredstvo v obliki kazenskih paragrafov, — samo prijaviti jih je treba ter s pričami dokazati njihovo krivdo, — pa bi postali šoferji gotovo bolj pazljivi in manj objestni. Tak primer se je obravnaval pred sodiščem danes. Dne 3. decembra lanskega leta se je peljal šofer Matevž Pernek iz Kamnice na tovornem avtomobilu iz Bresternice proti Mariboru. Vozil je po sredini ceste, ko je srečal v Bresternici enovprežen voz, katerega je vodila Terezija Hiter. Poleg nje je sedel njen mož, zadaj na zadnjem sedežu pa dve deklici. Hiterjeva se je umaknila s konjem čisto na desno stran ceste, njen mož pa je z mahanjem roke opozarjal Perneka, naj se vendar pravočasno izogne, kar pa je ta šele nekaj metrov pred konjem napravil. Naglo je krenil na desno, pri tem pa je zadnji del avtomobila oplazil konja. Bil je le srečen slučaj, da se ni pripetila usodna nesreča. Pernek je sicer zanikal vsako krivdo, bil pa je kljub temu obsojen na 14 dni zapora.

Po slabi družbi glava boli

29 letni Jožef Lah, pekovski pomočnik iz Cirkovc je bil uslužben pri mojstru Romanu Faležu na Pongercah. Falež ima poleg pekarne še trafiko, pa je dne 30. junija poslal svojega pomočnika Laha v Maribor na glavno tobačno zalogo po tobak. Dal mu je 1180 din denarja. Lah se je na mojstrovem kolesu odpeljal v Maribor, nazaj pa se ni več vrnil. Pač pa je čez nekaj dni dobil mojster iz Maribora pismo, v katerem mu Falež skesano sporoča, da je zašel v družbo veselih mariborskih deklic, s katerimi je pognal po grlu lep del denarja, katerega je dobil od mojstra, ostanek pa so mu dekleta ukradla, ko je zaspal v gostilni. Z nekim železničarjem je poslal mojstru še njegovo kolo, sam pa je žalosten in s težko glavo odšel po svetu. Mojster pa s tem ni bil zadovoljen, pomočnika je prijavil in tako se je Lah danes znašel pred sodiščem, ki ga je obsodilo na 2 meseca zapora in 2 leti izgube častnih pravic.

JNZ končno na pravi poti!

Belgrad, 30. avgusta. m. Na snočnji seji Jugoslovanske nogometne zveze je upravni odbor sprejel važne sklepe, ki bodo gotovo ugodno vplivali na rešitev nastalih sporov med JNZ-o in vsemi klubi, ki tvorijo zagrebško nogometno zvezo. Na seji so bili razveljavljeni vsi ukrepi proti klubom iz Zagreba, Splita, Subotice, Sarajeva in Ljubljane, tako da so zdaj svobodni, kar pomeni, da bodo spet uživali vse pravice kot prej, ko so bili še člani JNZ-e. Razen tega je sklican za začetek oktobra občni zbor JNZ.

Po snočni seji je upravni odbor JNZ-e izdal tole obvestilo:

»V zvezi z uredbo o ustanovitvi banovine Hrvaške z dne 26. avgusta 1939., in v želji, da tudi v nogometnem športu zavlada bratski sporazum, katerega dosega po zakoniti poti, je bila vedno najiskrenejša želja upravnega odbora JNZ-e, ter na podlagi pooblastil izrednega občnega zbora z dne 26. maja 1939, se izročajo v pozabljenje vsi prekrški pravil, ki so jih zagrešili organi zagrebške, splitske in osiješke nogometne podzveze in klubi Gradjanski, Hašk, Concordia iz Zagreba, Hajduk in SK Split iz Splita, SK Slavija iz Varaždina, SK Slavija iz Osjeka, Sašk iz Sarajeva, Bačka iz Subotice in SK Ljubljana iz Ljubljane, kakor tudi prestopki iste narave vseh drugih klubov. Ta sklep se ne nanaša na prestopke igralcev, funkcionarjev in sodnikov. Tako so razveljavljeni vse prekrški ustanovitve in delovanja zagrebške, splitske in osiješke nogometne podzveze, kakor tudi sklepi, s katerimi je deset omenjenih klubov izgubilo članstvo JNZ-e po svoji lastni volji s tem, da se klubi morejo obrniti na svoje podzveze. Pozabi se izročajo tudi vsi morebitni prestopki klubov, ki so bili izrazili svojo privrženost JNZ-i in ki bi bili zaradi trga poklicani na odgovornost od podzvez.

Filmi

»Ivona« (Kino Matica). Prav dobro francosko filmsko delo, čigar vsebina je posredno v zvezi s svetovno vojno. »Drama vtroje« prinaša motiv, ki je bil sicer že večkrat izrabljen: na flandrskem bojišču se dva prijatelja zaljubita v isto dekle, ki pa vrača ljubezen le enemu. Drugi v svoji razočaranosti in jezi pusti pri nevarnem dejanju tovariša namenoma na bojišču, po vojni pa se sam poroči z dekletom in dobi tudi hčerko. Ob svečani proslavi flandrskih dogodkov žena prepozna v vodniku za bojišče človeka, ki ga je ljubila in ki je po vsem videzu izgubil spomin. Po dramatičnih zapletih mora ta priznati, da se je le pretvarjal in hlinil izgubo spomina, ker je bil preveč v živo zadet, ko je zvedel, da se je poročila. V dramatično izredno razgibanem prizoru med njim in med njegovo nesojeno ženo ji razodene podlo ravnanje svojega bivšega prijatelja, njenega moža. Žena sklene, da bo zapustila moža in se ločila od njega, toda on jo prepriča, da bi uničila svoje življenje, če bi ga zapustila, in da je ravnal le iz slepe, neizmerne ljubezni do nje. V besnem navalu pride v tanku, ki ga upravlja njen mož na dan proslave, do spopada med onim drugim. Vse se srečno konča. Film je režiral v odličnem slogu Heymann. Sodelujoči igralci nam znova prikažejo odlično psihološko francosko igralsko šolo. Mojstrska je kreacija Pierreja Renoirja in Marcelle Chantalove. Mojstrski so v svojem pretresljivem realizmu prizori iz srditih nočnih bojev na flandrski fronti. »Otok« vdov«, ki so mu brez potrebe Hrvatje dali naslov »Ivona«, zasluži dobrega obiska.

Naše narodno gospodarstvo v juliju 1939

V juliju 1939 je imel OUZD zavarovanih povprečno 106.452 delavcev. Konjukturni prirast je znašal 2548 oseb. Z pogledu zaposlenosti so napredovale zlasti sledeče industrije: gradnje železnic, cest in vodnih zgradb (javna dela) z letnim prirastom 1625 delavcev, trgovina 467 delavcev, javni promet 443 delavcev itd. — Vidnejši letni padec zaposlenosti je bil izkazan pri gradnjah nad zemljo (stavbstvo) — 658 delavcev, pri hišni služinčadi 327 delavcev., pri industriji kože 311 delavcec itd., itd

V sezijskem pogledu se je dvignila zaposlenost v celoti za 1932 oseb. Predvsem gre ta sezijski dvig na račun gradenj železnic, cest in vodnih zgradb, ki so napredovale za 714 delavcev, gradenj nad zemljo z mesečnim prirastom 634 delavcev, gostiln, kavarn in krčem (tujski promet) 427 delavcev, industrije kamenja in zemlje 317 delavcev itd. Vidnejše sta nazadovali le gozdno-žagarska industrija s padcem 372 delavcev in oblačilna industrija 212 delavcev.

Počitniške kolonije vajencev

Šolske počitnice gredo h koncu — čez 10 dni se že prične na vseh šolah pouk ne samo za vajence in vajenke, ampak za vso našo mladino v osnovnih in srednjih šolah.

Društvo za varstvo delavske mladine v Ljubljani je s vsojimi podružnicami v Kranju, Jesenicah, Trbovljah in Celju ter s sodelovanjem OUZD priredilo celo vrsto počitniških kolonij za našo delavsko mladino.

Predlanskim je bila edina vajeniška počitniška kolonija na Lomu v gorski vasi nad Tržičem. Lani je bila že prva počitniška kolonija za vajenke na Sv. Joštu nad Kranjem in dve počitniški koloniji za vajence na Moškanjcih pod Krvavcem. Vajenci so na planoti v gozdu taborili v 7 šotorih po 14 dni. Toda vsega tega so bili deležni samo ljubljanski vajenci in vajenke.

Letos pa niso bili samo ljubljanski vajenci in vajenke deležni počitniških kolonij, ampak tudi vajenci iz Trbovelj. Ti so šli na morje v Bakar v spremstvu zdravnika, TPD je dala na razpolago svoje okrevališče. Jeseniški vajenci so taborili na Črnem vrhu pod vodstvom g. Godine. Vajenci iz Kranja so taborili v Bohinju ob jezeru. Bilo jih je samo 13 od 30 vajencev, ki so jih zdravniki izbrali, da so potrebni oddiha in spremembe zraka. Nekateri mojstri so prepovedali svojim vajencem udeležbo v kolonijah.

Neki R. je napisal v ljubljanskem dnevniku: Prav bi bilo, ko bi društvo, ki organizira počitniške kolonije in ki hoče naš narod uvrstiti med one velike narode, ki gredo s časom naprej, objavilo listo mojstrov, ki razumejo čas in potrebe vajencev, ki imajo srce za sočloveka, ki so socialno čuteči, potem pa listo onih, ki so v svojih nazorih zastareli, okosteneli, ki so nesocialnga mišljenja in ne vidijo niti pedi preko svojega dobička.

Vsi sodobni mojstri bi morali nasprotno akcijo društva, ki vrši veliko socialno nalogo m[illegible] našim obrtniškim naraščajem, moralno in gmotno podpreti.

Ljubljanski vajenci so šli prejšnji mesec v Medno v mestno kopališče na Savi pod Šmarno goro. Vajenke so istočasno v Sangradu pri Cerkljah. V začetku tega meseca je odšla druga vajeniška kolonija iz Ljubljane. Tretja kolonija pa je odšla v nedeljo v Sangrad, med njimi 32 vajencev iz Hrastnika in en vajenec z Vrhnike. Vseh 32 vajencev bo taborilo do konca avgusta. Celjski vajenci taborijo v Gomilskem. Tri kolonije vajencev so šle iz Ljubljane (Vajeniškega doma) v Metliko ob Kolpi, da pridejo vsaj za nekaj dni na leto ven iz delavnic v prosto naravo, da se odpočijejo in si utrdijo zdravje.

Objave ljubljanskega velesejma

Novogradnja sejmišča Ljubljanskega velesejma. Poročali smo že, da bo Ljubljanski velesejem gradil novo sejmišče, ker so dosedanji objekti, ki so leseni in so bili pred 20 leti le začasno postavljeni, že doslužili. Sedajni mestni gradb. urad je določil regularno črto za novo gradnjo. Velesejemska uprava je povabila pet arhitektov, da predlože projekte do 1. oktobra t. l.

Sirarstvo je važna panoga našega kmetijstva zlasti živinorejskih okoliših. Z zadovoljstvom moremo ugotoviti, da se produkcija sira pri nas vedno bolj izpopolnjuje. Na mlekarski razstavi, ki bo na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. do 11. septembra, se boste lahko prepričali, kako mnogovrstna je naša sirarska produkcija in kako odlična je kvaliteta naših sirov.

Ljubljana od včeraj do danes

Včeraj se je lepo vreme držalo ves dan. Popoldne je sicer nekam kazalo na nevihto, pa je vendar visoka burja oblake, ki so se zgrinjali na severu, potisnila proti zahodu in jih razkropila. Zvečer je bilo skraja nekam hladno, ponoči pa je spet postalo gorko. Kar čutilo se je, da je moral na višavah pojenjati mrzli veter. Lepa je bila snočnja noč, z mesečino oblita, prijetna. Le prav tam na severu je še ždel nedoločen, napol zabrisan meglen zid. Zjutraj je bila skraja prav rahla meglica, ki pa se je prav naglo razkadila, tako da smo že zgodaj dobili solnce. Bilo je zelo čedno jutro, dasi prav zares že nekoliko hladno. Vidi se, da nas komaj trije tedni še ločijo od koledarske jeseni. Sicer pa je nastrojenje že prav zgodnjejesensko, po poletju zadiši le še okrog poldneva, če je dan posebno vroč. Takole mineva čas: pozimi se veselimo in komaj čakamo, da bo spet prišla pomlad. Spomladi si že predstavljamo, kako prijetno bo poleti, ko se bomo lahko kopali. Poleti mislimo na jesen, ko vročina poneha in se človek nekoliko oddahne od soparice, jeseni pa menimo, naj bi se »babje« vreme že skoraj uneslo, češ, naj bo rajši pošteno mraz in naj pade čimveč snega. Meščani ga bodo veseli, ker se bodo lahko smučali do mile volje, kmet pa bo zadovoljen, saj bo ozimina pred pozebom varno spravljena pod snežno odejo. Domačini v krajih, ki so na glasu radi zimskega športa, pa si manejo roke, češ, če bo dovolj smučarjev, se bo že zaslužil kašen dinarček. Vse gre tako lepo v krogu, mirno in gladko. Skoraj neopazno prehajamo iz enega letnega časa v drugega. Človeška priroda pa je že taka, da s tistim, kar trenutno ima, nikdar ni prav zadovoljna; komaj ima eno, si že želi drugega, drugo se ji zdi lepše in mikavnejše. Lepote nekega časa se spomniš šele, ko ti zaživi pred duševnimi očmi kakor slika iz preteklosti. Kako lepša se ti zdi v spominu kakor pa se ti je zdela tedaj, ko si jo preživljal dejansko!

Huda žeja po novicah

Zapleteni mednarodni položaj, v katerem se dan za dnem zadnje čase pokaže nov vozel in razodene nova pereča kriza, je ljudi navdal z veliko zaskrbljenostjo. »Ali bo vojska ali ne?« se prašujejo znanci po cestah, po družinah razpravljajo in po javnih lokalih se menijo. Vsake sorte misli se krešejo ob tej eni reči. Radi nas samih si prav za prav ne delamo nikakršnih skrbi, zanima nas le, če se bodo tisti, ki se zdaj gledajo navzkriž, v resnici skočili v lase. Pri nas v Jugoslaviji je tako mirno kakor prav gotovo nikjer drugje na svetu. Na tako izpostavljenem zemljišču kakor smo, pa niti najmanjše vznemirjenosti ali skrbi! Kako modra in dalekovidna je bila politika krmarjev naše države, da smo dobili tako lep mir v časih, ko je ves svet razburkan! Drugod trepečejo za ljubi mir noč in dan, topove prevažajo, v uniforme se oblačijo, za hrano jih skrbi. Pri nas pa se v teh časih povsem mirno pripravljamo na — volitve, prav kakor ob najbolj brezskrbnih časih po vojni. Nihče nam noče ničesar, vsak je vesel, da ima v nas mirnega soseda. Kljub temu res blagodejnemu miru pa seveda ljudem slavnoznana žilica radovednosti noče dati miru. »Firbec« je »firbec«. V teh časih ljudje preže samo na to, da bi kje izvedeli kaj novega. Ogromna žeja po novicah se jih je polastila. Opoldne se ljudje kar trgajo za časopise, zvečer marsikdo ostane dalj zunaj, samo da bi dobil časopis. Politiziranja je zdaj ničkoliko. Medtem pa v deželi vlada ljubi mir, niti najmanjše razburjenosti ni opaziti nikjer. Tujci, ki morajo oditi od nas, ob odhodu vse bolj pogosto ponavljajo, da mi sami ne vemo, kaj imamo. »Vaša dežela je pravi paradiž!« vzdihujejo ob slovesu, ko se odpravljajo v svojo domovino, jutrišnjemu negotovemu dnevu naproti.

Z odra je padel

Kdo ve, kaj je prišlo na misel posestnikovemu sinu Alojziju Severju z Bojanskega vrha, da je vtaknil nogo v mlatilnično kolo. Kolo mu je nogo prav hudo pomečkalo.

Hlodove so prekladali tam pri Vel. Laščah, pa je zadela nesreča Toneta Modica, sina delavke iz Prilesja pri Vel. Laščah. Težak hlod mu je pritsnil nogo ter mu jo zlomil.

Z odra je padel zidarski pomočnik Stanko Kurat iz Ljubljane. Pri padcu se je precej hudo potolkel po glavi.

Justina Pobit, hči zidarja z Drenovega griča, je padla z voza ter si zlomila ključnico.

Delavec iz Sterlesja tam pri Velikih Laščah, Tone Jančar, je padel na sekiro ter se močno urezal.

Mesarski pomočnik iz Šentvida nad Ljubljano, Lojze Mrvar, je šel po cesti proti Trzinu, pa je nenadoma pridrvel proti njemu na svojem vozilu neki motociklist, ki ga je podrl. Mrvar se je pri padcu hudo potolkel po glavi.

Nevsakdanji prizor: goreči vagon

Ob četrt na 8 zvečer so bili pešci in kolesarji, ki so tačas stali pred železniškimi zapornicami tam na Dunajski cesti, deležni zares močno nenavadnega prizora. Prav ta čas je prihajal na ljubljansko železniško postajo notranjski osebni vlak. Imel je tokrat malo zamude. Ta vlak sicer prihaja na Rakek iz Postojne kot brzi vlak. Z Rakeka v Ljubljano pa vozi kot osebni vlak ter ima le dolge štiriosne vozove. Za lokomotivo je bil drugi vagon še službeni vagon. Ta vagon pa je v prvem večernem mraku gorel močno in svetlo kakor plamenica. Pozneje je bilo ugotovljeno, da je ogenj v tem vagonu nastal šele na vožnji med zadnjo postajo Brezovico pri Ljubljani ter med ljubljanskim glavnim kolodvorom. Verjetno je, da je vagon začel goreti zato, ker so se njegovi leseni deli užgali najbrž od isker, ki jih je puhala lokomotiva. Te iskre so padle na prednji del vagona, ki se je naglo vnel. Stranski steni pa še nista zagoreli. Vlak je zapeljal na železniško postajo, tam pa je železniško osebje nemudoma prihitelo in ogenj prav naglo zadušilo. Škoda ni velika. Razumljivo je, da so tisti, ki so bili slučajno navzoči kot gledalci, ves dogodek živahno komentirali in ugibali, kako bi naj bilo do ognja prišlo.

47

Skrivnost smrtne megle

»Da, človek se izvežba,« je potrdil stari z odurnim smehom. Napolnil je skodelici in Devorny je moral priznati, da je bila kava zares odlična.

»Zakaj ne obvestite policije?« je poizvedoval čez kratek čas. »Takoj bi vašo hišo zastražila. Ne verjamem, da bi si ljudje potem še upali tvegati kak vlom.«

»Policija?« Mutachora se je spet začel smejati. »Čemu? Meni še ni bilo nikoli nič ukradenega, četudi sem dostikrat imel precejšnje vsote denarja doma... Hm... Poleg tega pa tudi ne verjamem, da bi mi policija mogla pomagati.«

Devorny je razdražen ropotal s prsti po mizi.

»No, dobro!« je dejal končno in skomiznil z rameni. »Vi pravite, da vam še nikoli ni bilo nič uropanega... Nekega lepega dne pa bodo ljudje morda izgubili potrpljenje, in potem... Vaše življenje bo potem v veliki nevarnosti.«

»Nikoli!« ga je urno prekinil profesor. »Nikoli, dokler tiči tisto, kar vlomilci iščejo, tukaj v lobanji.« Za hip je premišljeval. »Ne, ne! Moje življenje ni ogroženo. Na noben način ne!«

Devorny je skrbno zvečil svojo cigaro. Posebne vrste skrivnost mora biti to, kar je profesor hranil zase. Brez dvoma je bilo v neki zvezi z njegovo Devornyjevo nalogo. Samo ena Mutachorova beseda bi po vsej verjetnosti zadostovala, da bi prispel do svojega cilja. Kakšno vlogo bi mogel Mutachora igrati pri tej zgodbi? Kaj je bil morda nevarni zaveznik morilcev? Toda ne, potem bi ga bili oni že poskušali odstraniti. Ne, on je moral že nekaj vedeti, kar jim je bilo neznano, a česar odkritje bi bilo zanje zelo dragoceno.

»Samo tega ne razumem,« je spet povzel besedo Devorny, »zakaj ti vlomilci uporabljajo zmerom ista bedasta sredstva — vlom? Kaj res ni drugega bolj učinkovitega sredstva?«

Starčeve oči so se nenadoma zresnile in zaostrile.

»Tudi kaj drugega, hujšega so storili,« je srdito siknil. »Toda jaz sem pravočasno storil svoje protiukrepe. Jaz sem oborožen. Štirikrat so mi poslali zlobne ljudi, ki so se delali zelo svetohlinske. Ti naj bi si pridobili moje zaupanje. Spočetka sem mislil, da ste vi poeti iz te družbe, toda preizkušnjo ste dobro prestali.«

»Skušnjo sem prestal? Kako to?« je vprašal napeto Devorny.

»Se še spominjate vašega prvega obiska? Na skakajoče angorske mačke, ki so se spravile na lov na ptiče in na miši? Da, to je bila past. Vsi štirje, ki so jih vlomilci poslali, so se na tem ujeli. Ti ljudje so bili tako prevzeti od pomembnosti poverjene jim naloge, da niso imeli niti časa, niti smisla za uboge živalice več. Nasprotno pa ste vi prišli odkrito brez vsakega določenga namena sem. Zaradi tega ste se tudi takoj zavzeli za uboge živalice.«

»Prijetna preizkušnja!« se je zasmejal Devorny. »Vsekakor zelo dvomim, če je ta preizkušnja ugotovila vse prav. Toda pripovedujte dalje! Česa so se lotili oni ljudje še naprej? Toda, kaj vam vendar je?...«

Zdelo se je, da je starec nečemu napeto prisluškoval. Tudi Devorny je zaslišal sedaj nenavaden glas. Zdelo se je, da prihaja iz vrta in je zvenel kot cviljenje.

»Moje doge!« je zakričal prestrašeno profesor. Naslednji hip je že planil proti vratom.

Devorny je bil sam. Zaskrbljen je buljil predse. Nečesa ni razumel: zakaj mu Mutachora tudi sedaj še ni razodel, da je on »neznani prijatelj«? Ali pa morda on vendarle ni? Toda črke A. M., vse okoliščine...

Glasen pok je vrgel Devornyja iz njegovih misli. Kaj je to? Na vrtu je počil strel? Z enim skokom je bil pri oknu, a tedaj so se za njim že odprla vrata in Mutachora je vstopil s samokresom v roki.

»Vi... ste streljali? Na koga? je vprašal Devorny osuplo.

Starec se je tresel po vsem telesu.

»Ti podleži! Te barabe!« je hropeč izbruhnil iz sebe. »Pri vsakem svojem vlomu so zastrupili moje pse na dvorišču... Toda tokrat... En pes je še živel... Sam sem ga moral ubiti...«

Nekaj časa je vladal molk. Devorny je že mislil, da Mutachora poslej ne bo več pripovedoval, ko je ta že spet nenadoma začel pripovedovati:

»Dvakrat sem bil ujet,« je dejal ravnodušno. »Prvikrat so me poskušali hipnotizirati. Morda ni bila to nobena neumna misel, toda jaz prvič nisem noben medij! Niti sledu o tem. Gospodom hipnotizerjem sem se smejal naravnost v obraz. Drugič...« Prenehal je in se mrko zagledal v tla. Nato pa je nenadoma pomolil Devornyju obe roki. »Ste morda že pobližje opazovali moje palce?«

»Kako mislite? Hm... Da... Palci so videti nekoliko pokvečeni. Mislil sem, da je ta napaka že od rojstva...«

»Nobena napaka od rojstva!« je pihal Mutachora. »Na svet sem prišel kot čisto normalen človek.« S porogljivim nasmehom je gledal pokvečene ude.

»Stiskali so prste!« je dejal nenadoma kratko.

»Toda to je vendar neverjetno...« se je oglasil Devorny.

»V tolpi je Kitajec,« je povedal stari. »In ta žoltež je prišel do take sijajne domislice! Do te in še do druge, hujše! Poglejte!« S hitro kretnjo je odstranil dolge lase izpred obraza.

Od tu in tam

Novi ban banovine Hrvatske je včeraj dopoldne prevzel svojo dolžnost od dosedanjega vršilca dolžnosti bana in sedanjega notranjega ministra Stanoja Mihaldžiča. V veliki dvorani banskega dvorca so se zbrali vsi uradniki na banski upravi in pozdravili svojega novega predstojnika. Na pozdrave sta odgovarjala ban dr. Šubašič in minister Mihaldžič. Šubašič je dejal, da pričakuje od uradništva, da bo vestno izvrševalo svojo službo za dobro kralja, banovine Hrvatske in vse kraljevine Jugoslavije.

Včeraj ob 9 dopoldne so se zbrali člani hrvaškega ljudskega zastopstva v sabornici na Trgu Stjepana Radiča v Zagrebu. Ko je dr. Maček stopil v dvorano, so mu vsi navzočni zastopniki priredili navdušene pozdrave. Kmalu nato je bila seja prekinjena ter so se vsi skupaj odpeljali na pokopališče Mirogoj, kjer so položili vence na grob svojega pokojnega voditelja Radiča. Prvi venec je položil ban dr. Šubašič z besedami, da polaga venec kot prvi ban banovine Hrvatske na grob mučeniškega hrvaškega voditelja. S pokopališča so se spet vsi vrnili v sabornico in izvolili iz svoje srede odbore, ki bodo banu pomagali pri notranji preureditvi banovine Hrvatske. Dr. Maček je po končani seji izjavil časnikarjem, da je naloga izvoljenih odborov, da bodo pomagali izvršiti določbe sporazuma, katere se tičejo organizacije banovine Hrvatske, hrvaški ministri pa bodo v Belgradu vodili še naprej pogajanja za ureditev vseh tistih vprašanj, ki so ostala nerešena in jih sklenjeni sporazum še ne obsega. Dr. Maček je nato odšel v zgradbo bivšega hrvaškega Sokola, odkoder je gledal defile oddelkov Hrvatske zaščite.

Sijajen sprejem, ki so ga Belgrajčani priredili dr. Maču in vsem ostalim hrvaškim ministrom ob prihodu v Belgrad, je bil sprejet v Zagrebu z velikim zadovoljstvom. Listi ga popisujejo na dolgo in široko in poudarjajo, da je Belgrad enako prisrčno sprejel predvčerajšnjim hrvaško vodstvo, kakor je bil sprejel lani avgusta dr. Vl. Mačka, ko je prišel na obisk v Belgrad.

Glavni odbori srbskih strank so bili sklicani za te dni. Prvi so bili zemljoradniki, ki so v celoti odobrili doseženi sporazum med Srbi in Hrvati in z zadovoljstvom vzeli na znanje, da je bil iz njihove srede izbran za ministra dr. Branko Čubrilovič. Istega mnenja pa niso demokratje Lj. Davidoviča, ki pravijo, da so bili prav malo ali pa nič obveščeni o poteku pogajanj med Cvetkovičem in dr. Mačkom. Posebno pa jih boli, da v vladi niso dobili nobenega zastopnika. Končno se bo te dni zbral tudi glavni odbor staroradikalov. Miša Trifunovič je že obiskal starega Aco Stanojeviča in se z njim posvetoval glede stališča, ki naj ga radikali zavzamejo do sporazuma. Radikali so v nekoliko bolj kočljivem položaju, kajti iz njihove srede je bil izbran za pravosodnega ministra dr. Laza Markovič, vendar pa se zdi, da Markovič za vstop v vlado ni zahteval od svoje politične skupine posebnega dovoljenja.

Cesto od Belgrada do Pančeva nameravajo razširiti, da bi s tem ustregli ogromnemu prometu, ki se razvija po tej cesti. Obenem se bavijo z načrtom, da bi zgradili preko Donave nov most, kajti dosedanji je preobremenjen. Cesta proti Pančevu dobi svoj posebni pomen tudi zaradi tega, ker jo bodo vključili v mednarodno cesto, katero nameravajo zgraditi od Belgrada do Bukarešte. Prav tako preučujejo načrte, da bi zgradili v Pančevu še tretjo železniško postajo.

Svojo ženo je ubil in jo nato vrgel v reko Moravico čevljar Krunislav Zekovič iz Aleksinca. Ko so potegnili truplo iz reke, so ljudje poklicali čevljarja. Mož se je naredil začudenega in začel glasno objokovati smrt svoje žene. Kljub temu pa so ga oblasti vzele v precep in kmalu ugotovile, da se je mož ob truplu mrtve žene le hlinil, ker je bil v resnici on morilec in nihče drugi. Mož je bil prišel pijan domov, nakar jih je slišal nekaj krepkih od žene. Nato sta se udarila, vendar pa je morala šibkejša žena odnehati. Pobegnila je na prosto, toda mož za njo. Ob reki jo je dohitel in vrgel v vodo.

Svojo ženo in sebe je ubil novosadski trgovec Lazar Sonič. Žena ga je bila pred dvema mesecema zapustila, ker ni mogla več živeti v njegovi bližini. Sonič se je bil namreč vdal alkoholu in je zanemarjal družino. Pred dvema dnevoma pa se je trgovec nenadoma pojavil pred ženo, potegnil iz žepa samokres in ustrelil ženo. Takoj nato je nameril orožje še proti sebi in se ustrelil v glavo. Obležal je takoj mrtev, kmalu nato pa je izdihnila tudi žena. Tudi te družinske žaloigre je bil kriv nesrečni alkohol...

Veliko priznanje so žela na vinogradniškem kongresu v Kreuznachu v Nemčiji vina iz slovenskih goric ter iz Dalmacije. Na kongresu so bili zastopniki vinogradnikov iz skoraj vseh vinorodnih evropskih držav. Istočasno je bila tudi razstava vin, pri kateri je bila naša država zastopana z vini iz Slovenije, Dalmacije, Srema, Vojvodine in Šumadije. Kakor poročajo zagrebški listi, so se Nemci zlasti zanimali za slovenska štajerska vina in za dalmatinska vina. Verjetno je, da bo prihodnji kongres vinogradnikov v naši državi.

Izvoz tobaka iz naše države se je že začel. V Splitu je naložila ladja »Jadran« 16 vagonov najboljšega hercegovskega tobaka, ki ga bo odpeljala v Hamburg. Od tam bo poslan tobak na Češko. V celem bo Češko-moravski protektorat letos kupil pri nas 40 vagonov najboljšega tobaka.

Nečaka je ubil, ker ga je hotel spraviti z ženo, kmet Gjorgje Radič iz Horgoša. Radič je bil nasilnik brez primere. Pretepal je ženo in otroke, kadar se je napil. Nedavno je vse skupaj pognal iz hiše. Žena in otroci so našli zavetje pri nečaku Stjepanu Radiču, ki je tudi premožen kmet. Iz sočutja do bednih otrok je šel Stjepan k stricu Gjorgju in ga hotel pregovoriti, da bi se z ženo spravil in jo vzel domov. Gjorgje pa se je pri tem tako razburil, da je potegnil nož in Stjepanu razparal trebuh. Ko seje zavedel svojega zločina, je spravil truplo v tak položaj, kakar da bi se Stjepa sam ubil. Oblasti pa preprostemu triku niso šle na lim in so Gjorgja zaprle.

Bistrega dečka, ki zna razločno in lepo že trideset pesmi, imajo v Radovištu. Deček Rade Karakuševič je star komaj dve leti in pol. Ko poje, se sam tudi spremlja s tolčenjem ob mali bobenček.

Velika romanja k čudodelni ikoni Matere božje prirejajo te dni pravoslavni verniki v Čajnici. Božjepotna cerkev v Čajnici je že zelo stara, prav tako pa tudi slika Matere Božje, za katero pravoslavni verniki verujejo, da ima čudodelno moč. Vsa romanja imajo ta cilj, da bi verniki prosili Mater Božjo in Boga za mir na svetu.

Prekmurje in kmetijska šola v Rakičanu

Ko nas popelje vlak iz Ljutomera mimo Verženja čez reko Muro, stopimo na prekmurska tla. Na obe strani se nam nudi pogled na prekmursko ravnino — polje, katerega kmet Slov. Krajine že od nekdaj obdeluje z vso ljubeznijo do svoje slovenske zemlje. Po manjših ovinkih skozi polje, ki je posejano spomladi pretežno z žitaricami, pozneje z ajdo ter okopavinami, pripelje vlak mimo Beltinc v metropolo Slov. Krajine — Mursko Soboto. Že prvi pogled na mesto napravi na človeka prav dober vtis. Murska Sobota je postala po prevratu važno prometno, trgovsko, kulturno in gospodarsko središče. Prej je bila vsa trgovina in promet usmerjen proti sedanji nemški Gornji Radgoni, kjer je bil tudi sedež vseh oblastnih ustanov. Šele ko je mirovna konferenca v Parizu Gornjo Radgono na tej strani Mure, kjer je bil in je še danes slovenski življ, prisodila bivši Avstriji, sedaj Nemčiji, se je Murska Sobota začela gospodarsko razvijati.

Murska Sobota je tudi važno cestno križišče. Odtod vodijo ceste na vse strani Slov. Krajine. Če se napotimo po cesti, ki pelje preko Beltinc in dalje do Dol. Lendave, naletimo takoj na desni strani čez železniški prehod na katoliško in evangeljsko pokopališče. Komaj streljaj dalje pa na judovsko pokopališče, ki je baje neko splošno pokopališče za vse umrle Jude iz Slovenije. To je tudi znak, da je v Soboti precej Judov. Takoj nato se odpre na obe strani polje, ki nam nudi najlepši pogled meseca junija, ko zoreče žito valovi kakor morje po prekmurski ravnini. Nekaj sto metrov dalje pridemo do mogočnega drevoreda, ki ga tvorijo na obe strani ceste posajene visoke topole. Že v začetku drevoreda se razprostirajo na desni strani ceste velike in lepo urejene, njive, katere loči v vrste posajeno sadno drevje. Prav tako so tudi na levi strani ceste njive, šolska drevesnica in pritlični sadovnjak. Deset minut hoda po cesti skozi drevored zagledamo na levi strani v ličnem slogu lepo zgrajeno poslopje kmetijske šole v Rakičanu. Na nasprotni desni strani ceste se razprostira več hektarov obsežen gozdni park graščine Rakičan. Ogromen park z gradom je nema priča nekdaj najbrž ne preveč slabega življenja graščakov, od katerih je bila vsa okolica odvisna in je kmet Slov. Krajine dobil vse pravice in svobodno zadihal šele v svobodni državi Jugoslaviji.

Takoj, ko je bila Slov. Krajina priključena k Jugoslaviji, so vplivni krajevni činitelji, na čelu neustrašeni borec za slovenske pravice voditelj prekmurskih Slovencev, banski in duhovni svetnik g. Klekl, uvideli potrebo za ustanovitev kmetijske šole v Prekmurju. Glasniki prebivalcev Slov. Krajine so se dobro zavedali, da je treba prebivalstvu, ki je toliko pretrpelo pod tujo nadvlado, nuditi moralno, kulturno in gospodarsko pomoč. Uvideli so, da je kmečkemu naraščaju, fantom, ki ostanejo doma, potreben zavod, kjer se bodo vzgajali dobri in vsestransko strokovno podkovani mladi slovenski gospodarji. Vse to je vodilo krajevne činitelje, da so takoj začeli vrtati pri oblasteh, ki so opravičene zahteve in potrebe popolnoma razumele. Že leta 1921 je poverjeništvo za kmetijstvo poslalo strokovnjaka v Slov. Krajino, da poišče primeren objekt za novo kmetijsko šolo. Končno je bilo določeno veleposestvo Rakičan, kjer naj bi stala bodoča kmetijska šola.

Prvotno so bile določene za kmetijsko šolo potrebne stavbe in primerne parcele njiv, travnikov in gozdov v skupni površini 286 ha. V takšni obliki izdelan predlog je takrat pokrajinska uprava predložila kmetijskemu ministrstvu v Belgradu. Ta predlog je leta 1922 sprejel tudi mini-strski svet. Po takrat veljavni uredbi o agrarni reformi bi se moral uvesti razlastitveni postopek. Proti gornjemu odloku sta se lastnika grof St. Julien Walsee in grofica Helena Dürckheim roj. St. Julien Walsee pritožila ministrstvu za agrarno reformo. Pritožbo je ministrstvo kot neosnovano leta 1925 zavrnilo. Proti temu odloku sta se lastnika ponovno pritožila na Državni svet, ki je leta 1926 deloma pritožbi ugodil. S tem odlokom je iz ekspropriacije izpadel grad, ki je bil namenjen za šolsko poslopje. Zaradi tega je ministrstvo za kmetijstvo stvar vzelo ponovno v pretres in poslalo svojega odposlanca v Rakičan, nakar je ministrstvo odločilo za kmetijsko šolo nekaj gospodarskih zgradb, eno stanovanjsko hišo ter 69.526 hektarov zemljišč. Od leta 1920 do leta 1928 je trajala pravda pri pristojnih oblasteh in šele leta 1928 je okrajno sodišče v Murski Soboti izdalo odlok o prenosu lastnine. Poleg tega pa so potem nastale razne težkoče zaradi odplačevanja razlaščenega zemljišča in je bila stvar šele leta 1936 končno likvidirana, ko je ban dr. Marko Natlačen v imenu dravske banovine sklenil z bivšima lastnikoma kupno pogodbo. S to pogodbo je bilo ustreženo banovini, ki je prihranila precejšnjo vsoto na kupnini in lastnikoma, ki sta dobila kupnino plačano v gotovini namesto v obveznicah Privilegirane agrarne banke.

K gornji površini se je pozneje zaradi povečanja in arondacije posestva še dokupilo okrog 28 ha zemljišča in v zadnjem času okrog 25 ha gozda. Tako ima danes šolsko posestvo okrog 120 hektarov zemljišč. Skoraj polovico omenjene površine odpade na njive, ostalo pa na travnike, gozd, pašnik, sadovnjak, drevesnico, pritlični in zelenjadni vrt.

V letih 1935 do 1937 je bilo zgrajeno internatsko poslopje, ki je bilo popolnoma dovršeno leta 1938. V tem letu sta grajene tudi dve stanovanjski hiši, ki bosta šele letos dograjene. S tem bo šola dobila manjkajoče prostore za pouk in internat ter stanovanja za posle in učiteljstvo.

Lansko leto v mesecu oktobru je g. ban svečano odprl novo enoletno kmetijsko šolo v Rakičanu pri Murski Soboti. Istočasno so bila odprta prvič vrata in omogočen vstop kmečkim sinovom v celoletno kmetijsko šolo. Odziv je bil prvo leto prav lep in upamo, da bo v bodoče zanimanje za šolo še naraslo.

Kako važnega pomena je kmetijska šola v vzhodnem delu Slovenije, pa bo pokazala bližnja bodočnost. Počasi bo tudi kmet Slov. Krajine uvidel, da je bila tako važna ustanova zgrajena prav zaradi njega, za Prekmurje, za narod, ki je tisoč let trpel pod tujo nadoblastjo, kjer mu ni bilo dano, da bi se gospodarsko in kulturno razmahnil. Res je, da prekmurska zemlja ne more preživeti toliko ljudi, ker je gosto naseljena z malo industrijo, da mora zaradi tega vsako leto na tisoče ljudi iz Prekmurja v druge kraje in druge države služiti kruh. Na drugi strani pa vidimo, da je veliko posestev čez leto zapuščenih, površno obdelanih, ker so doma le starci in otroci, kateri pa posestvo ne morejo obdelati. Jasno je, da slabo obdelana zemlja ne more dati zaželjenih pridelkov. Zato bo treba dopovedati ljudem, da je prav zemlja — kmetija tista, ki vse živi, da je denar, prislužen na domači slovenski zemlji, več vreden, kakor tisti denar, katerega da nikdar nasitni tujec, denar, katerega slovenski kmečki delavec s krvavimi žulji prisluži in s tem ustvarja dobrine tujerodcu. Sezonsko delo je hud udarec, ki onemogoča skoraj vsako delo za napredno kmetijstvo, poleg tega pa je veliko zlo iz narodnega vidika, ki potrebuje nujno rešitev.

Športne vesti

Prve štiri olimpijske igre. Olimpijske igre v današnjih dneh so mednaroden dogodek prve vrste za ves svet. Toda tudi začetki prvih modernih olimpijskih iger so kaj skromni. Nekaj podatkov prvih štirih olimpijskih iger nam to prav lepo pokaže.

Na prvih olimpijskih igrah v Atenah je sodelovalo 13 narodov s 484 tekmovalci. Grška sama je tedaj dala 306 tekmovalcev, Francija 41, Madžarska 30, Anglija 28, Amerika 23, Nemčija 14, Avstrija 11, Švica 10, Nizozemska 7, Avstralija in Danska po 5, Švedska 3 in Chile 1 tekmovalca.

Na drugih olimpijskih igrah v Parizu l. 1900. je bilo 14 narodov s 427 tekmovalci: Francija je kot gostitelj postavila 189 tekmovalcev, Nemčija 45, Anglija 42, Amerika 39, Madžarska 30, Grška 28, Danska 16, Avstrija in Švedska 8, Avstralija 7, Italija 6, Češka 4, Norveška 3 in Indija 2 tekmovalca. Pri teh igrah je bilo najmanj tekmovalcev; prvič pa so nastopili Indijci, Italijani, Norvežani in Čehi. Slednji le kot del Avstrije.

Še manj narodov je sodelovalo pri III. olimpijskih igrah v St. Louisu v Ameriki l. 1900. Tedaj se je borilo za olimpijske zmage samo 10 narodov. Število tekmovalcev pa je bilo večje, kar gre predvsem na račun Amerikancev, ki so postavili 531 tekmovalcev. Ostale države pa so bile zastopane tako-le: Nemčija 20, Grška 13, Madžarska 11, Norveška 7, Kanada in Kuba po 4, južnoafriške kolonije 3, Avstralija in Anglija pa samo po enem tekmovalcu.

Najbolj so se izkazali l. 1908. Angleži. Sami so postavili 720 tekmovalcev. Skupno je nastopalo 2083 tekmovalcev iz 23 držav. Prvič pa je bilo zastopanih pri olimpijskih igrah vseh 5 kontinentov. Francija je poslala v London 224 tekmovalcev, Švedska 182, Amerika 122, Nizozemska 119, Kanada 91, Belgija 87, Nemčija 84, Danska 80, Norveška 73, Italija 68, Madžarska 67, Finska 65, Avstralija 30, Češka 21, Grčija 20, Južna Afrika 14, Avstralija 7, Rusija 6, Turčija, Švica, Islandija in Argentinija pa po enega tekmovalca.

Znameniti švedski tekač Jonsson se je pripravljal, da bi potolkel svetovni rekord v teku na 3000 metrov. Poskusil je na tekaški progi v Stockholmu, pa se mu poskus ni obnesel. Porabil je za 3000 metrov čas 8 minut, 15 sekund in 2 desetinki. Svetovni rekord je še vedno obdržal Finec Heckert, ki je bil pretekel to progo za 4 desetinke sekunde prej. Heckertov svetovni rekord je 8 minut, 14 sekund in 8 desetink. Švedski tekač Jonsson je pretkel prvih 1500 metrov v času 4 minute, 9 sekund, zadnjo rundo pa je — v nasprotju s prvo — pretekel mesto v 68 sekundah, v 64 ih, in tako je propadel njegov poskus, da bi postavil nov svetovni rekord v teku na 3000 m. Po teku je Jonsson izjavil, da upa, da bo postavil nov svetovni rekord še letos. Dejal pa je, da je silno težko, ker nima pri tem teku prave konkurence, ki bi ga primorala, da bi dal iz sebe vse.

Študentovska reprezentanca Nemčije je v finalni tekmi za študentovsko nogometno svetovno prvenstvo premagala italijansko študentovsko nogometno reprezentanco gladko z rezultatom 3:0. Nemci so zmagali povsem zasluženo.

Potniški promet z Nemčijo

Ljubljana, 30. avgusta.

Z 28. avgustom t. l. je Nemčija omejila potniški promet preko naših obmejnih postaj. Do preklica bodo v prometu samo naslednji vlaki:

Na progi **Maribor—Graz** ostane v prometu še dnevni par brzih vlakov, z odhodom iz Maribora ob 16.30 in prihodom v Maribor ob 13.18 ter s prestopanjem v Mariboru. Nočni par brzih vlakov od in do Maribora iz Nemčije ne vozi. Nočni brzi vlak vozi samo med Mariborom in Trstom.

Nadalje vozita iz Maribora v Nemčijo še dva para potniških vlakov v obeh smereh. Odhod iz Maribora ob 13 in ob 21.40 ter prihod v Maribor ob 8.22 in 21.37.

Med Mariborom in Št. Iljem ostanejo v prometu vsi potniški vlaki, ki se nahajajo v voznem redu.

Iz Pliberka proti Celovcu in obratno vozita 2 para potniških vlakov, z odhodom iz Pliberka ob 6.45 in 19 ter prihodom v Pliberk ob 7.22 in 20.54.

Iz Dravograda-Meže proti Labodu vozi v vsaki smeri po en potniški vlak, z odhodom iz Dravograda-M. ob 17 in prihodom v Dravograd-M. ob 11.46.

Iz Jesenic proti Podroščici vozita v vsaki smeri samo po 2 para potniških vlakov. Oba para brzih vlakov sta ukinjena. Potniška vlaka odhajata iz Jesenic ob 11.20 in 18.40, ter prihajata na Jesenice ob 9.14 in 18.05.

Od Radgone proti Špilju vozi samo en par potniških vlakov, z odhodom iz Radgone ob 15.23 in prihodom v Radgono ob 9.13.

Direktni vozovi ne tečejo preko nobene obmejne postaje v in iz Nemčije in morajo potniki povsod prestopati.

Čez mejo so je hoteli popihati

Moravče, 28. avgusta.

Pravijo, da je zadovoljstvo neko čarodejno zelišče, katerega pa je čedalje manj na svetu. Zlasti mladina ga pogreša in sili z doma v »obljubljeno deželo«. V svoji lahkomiselnosti verjame brezvestnim sleparjem, ki se potikajo skrivaj po naših krajih. Obljubljajo zlate gradove, v resnici pa spravljajo ljudi v nesrečo. Tudi po moravških hribih se je klatil nedavno tak capin in obetal nebesa onkraj meje. Našel je lahkoverne mlade ljudi, ki so se mu dali zapeljati. Znal jim je sladko govoriti, tako da ni nihče menil, da jih zvabija na limanice. Načrti za potovanje so jim ugajali; brž so se zmenili za plačilo in šest zdravih in močnih fantov se je založilo z denarjem in zapelo: »Adijo, pa zdrava ostani!« Do meje na določeno mesto so srečno prispeli, a so zaman iskali svojega vodnika. Pač pa jih je zajela straža ter jih napotila nazaj, od koder so prišli. Domov so se vrnili vse izmučeni — s praznimi žepi. Zdaj menda obžalujejo svojo zmoto ter jim je žal po denarju, katerega so si s trudom prislužili.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C°		Relativna vlaga v %	Oblačnost (0–10)	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		največja	najmanjša				m/m	vrsta
Ljubljana	762·8	25·4	13·4	89	2	0	—	—
Maribor	763·3	25·8	12·0	90	0	0	0·1	dež
Zagreb	762·5	27·0	12·0	70	6	NE₁	0·6	dež
Belgrad	763·3	27·0	14·0	80	5	SSE₁	—	—
Sarajevo	763·3	26·0	13·0	90	1	0	—	—
Vis	760·8	25·0	17·0	70	4	SE₁	—	—
Split	760·6	30·0	20·0	90	4	NE₁	—	—
Kumbor	759·0	29·0	22·0	70	6	0	—	—
Rab	761·6	28·0	20·0	50	8	0	—	—
Dubrovnik	759·3	28·0	21·0	60	5	0	—	—

Vremenska napoved: Nobenih bistvenih sprememb.

Koledar

Danes, 30. **avgusta:** Roza Limanska.
Četrtek, 31. avgusta: Rajmund.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Vojaške knjižice, ki so jih zaradi zamenjave oddali obvezniki, rojeni v letih od 1889. do 1898., **naj se nemudoma dvignejo proti predložitvi** potrdila v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I, soba št. 6. Kdor ne bo prišel po knjižico, **bo pozvan** k vojnemu poveljstvu in strogo kaznovan

Šola Glasbene Matice stopa letos v 57. leto svojega obstoja in je najstarejša, pa tudi najuglednejša glasbena šola našega naroda. Poučuje se poleg petja in klavirja vse teoretične predmete ter orkestrske instrumente. Zavod ima celo vrsto izvrstnih učiteljev, priznanih pedagogov, ki že veliko let in uspešno delujejo v svojem poklicu. Vpisovanje bo od 1. do 4. sept. dnevno od 9—12 in od 15—17 v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici. Prosimo starše, da učence pravočasno prijavijo.

Vpisovanje v državno glasbeno srednjo šolo (konservatorij). Ravnateljstvo ponovno opozarja vse interesente, da bo vpisovanje v glasbeno srednjo šolo, ki ima po uredbi o umetniških šolah z dne 9. avg. 1939, stopnjo popolne srednje šole, po sledečem vrstnem redu: Za novovstopivše gojence od 1. do 5. sept., za gojence, ki so bili vpisani v šol. letu 1938-39, pa do vključno dne 15. septembra.

Vse pevce iz Ljubljane in okolice vabimo, da se udeleže skupne pevske vaje, ki se bo vršila v četrtek, 31. avg. ob 20 v Hubadovi pevski dvorani Glasbene Matice za proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Note: »Slovenec, Srb. Hrvat« in Jenkovo molitev »Ti, ki si ustvaril«, naj prineso arhivarji s seboj, ostali jih dobe pri vaji. Uprava Hubadove užpe.

Pregled motornih vozil. Po odloku kr. banske uprave v Ljubljani bo po pravilniku ministrstva notranjih del z dne 20. IX. 1928, »Ur. list« 336-100, za drugo polletje naknadni komisijski pregled motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov, avtotaksijev) in v tem letu za drugo polletje še niso bili uradno pregledani ter odobreni za javni promet. Pregled bo v petek, 1. sept. v Ljubljani na Bregu št. 20 (dohod z Novega trga). K temu pregledu se morajo pripeljati tudi vsa motorna vozila (motocikli in avtomobili) za zasebno uporabo, ki letos iz kakršnegakoli razloga še niso bila komisijsko pregledana in odobrena za promet. — Uprava policije.

Zaprta Gosposka ulica. — Zaradi modernizacije vozišča bo Gosposka ulica od 30. t. m. dalje kakih 14 dni zaprta za vozni promet od Kongresnega pa do Novega trga.

Mestna počitniška kolonija se vrne iz Metlike v sredo, 30. avg. ob 20.30 na gl. kolodvor. Mestno poglavarstvo vabi starše, da sprejmejo svoje otroke na kolodvoru.

Podružnica ZZD Predoslje pri Kranju priredi v nedeljo dne 3. septembra 1939 pod pokroviteljstvom **ministra za** zgradbe dr. Miha Kreka delavski tabor z blagoslovitvijo prapora podružnice ZZD. Delavci in delavke! Prihitite na ta dan vse v Predoslje, da pokažemo svojo delavsko zavest in strnjenost z narodom. Naše geslo je: Bog, stan, narod! Vljudno vabi odbor podružnice ZZD v Predosljah. Tabor se vrši ob vsakem vremenu. V slučaju slabega vremena bo tabor v dvorani Prosvetnega doma. Taborski znak din 1. Narodne noše vabimo, da se udeležijo tabora v čim večjem številu.

Za časa jesenske razstave na ljubljanskem velesejmu bo uprizorilo Narodno gledališče v Ljubljani **serijo opernih in dramskih predstav. Drama** bo ponovila tri najuspelejše veseloigre prejšnje sezone: »Neopravičena ura«, »Velika skušnjava« in »Upniki, na plan!« Prva **predstava bo v Drami** v nedeljo, 3. sept. zvečer. V Operi bodo peli **sedem predstav.** Prva predstava bo v soboto, 2. sept., v naslednjem tednu bo na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. slavnostna predstava. Na repertoarju so: **Prodana nevesta, Ero z onega** sveta, Traviata, Trubadur, Plesni večer in dve opereti: Vse za šalo in Pod to goro. Dnevna blagajna za te predstave začne poslovati v soboto, 2. sept. ob 10 dopoldne v opernem gledališču.

Poljedelstvo in tehnika. Naša država je pretežno agrarna. Kot taka producira več poljedelskih pridelkov kot jih rabi sama. Eksport teh pridelkov, ki tvori važno postavko v naši trgovinski bilanci, moremo z racionalno in kolikor mogoče intenzivno izrabo zemlje še dvigniti. To pa brez uporabe tehničnih sredstev ne gre. Poljedelstvo rabi tehniko za zvišanje svoje produkcije. Industrija za izdelovanje poljedelskih strojev se tudi pri nas že lepo razvija. Na razstavi poljedelskih strojev in orodja v okviru velike kmetijske razstave na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 2. od 11. septembra bo velika izbira. Kmetski gospodarji, oglejte si razstavo, da se seznanite z novimi modeli in pripomočki.

V jeseni bo na velesejmu zopet veliko nagradno žrebanje. Dosedanja nagradna žrebanja na velesejmu so vzbudila obilo zanimanja. Zato se je velesejemska uprava odločila, da pripravi tudi obiskovalcem jesenskega velesejma, ki bo od 2. do 11. septembra, nagradno žrebanje z bogatimi darili. Vsak obiskovalec velesejma iz inozemstva, izvzemši oni s permanentno ljubljansko legitimacijo, je deležen žrebanja. Odtrga naj samo kupon od vstopnice, napiše nanj svoje ime in ga vrže v pripravljeno zapečateno žaro. Ob navzočnosti notarja bo 11. septembra popoldne na sejmišču javno žrebanje. Darila so bogata in praktična.

K zadnjim notranjepolitčnim spremembam v Jugoslaviji

Vlada narodnega sporazuma (od leve proti desni): Džafer Kulenović, Budisavljević, Mihaldžić, Tomić, Smoljan, Ćubrilović, Maksimović, predsednik Cvetković, Krek, Maček, Beslić, general Nedić, Torbar, Šutej, Andres in Konstantinović. Manjkata zunanji minister Cincar Marković in pravosodni minister Laza Marković.

Pred palačo ministrskega predsedstva v Belgradu vzklika množica ljudstva predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču in podpredsedniku dr. Vladku Mačku

Zanimivosti, ki jih je naš pariški dopisnik videl

na obisku pri listu „Paris Soir"

Pariz, konec avgusta.

Tisk je še prav posebej dandanes ena najmočnejših sil. Kar se širom zemeljske krogle zgodi za človeštvo bolj ali manj važnega, vse to izvemo prej ali slej po časopisih. Kdo nam danes javlja o vseh dogodkih, ki nas sedaj postavljajo v velikansko negotovost in nestrpno čakanje? Kdo nam poroča o veselih in o žalostnih novicah iz domačih krajev, kakor tudi iz tujine? Vsa ta manj ali bolj neprijetna naloga je poverjena tisku.

Zlepa ni kje »črna umetnost« tako upoštevana kakor v Franciji. Francoski narod neverjetno rad bere. Le vstopite zjutraj v vlak ali v avtobus ali pa v podzemno železnico v Parizu! Prav gotovo ima vsak drugi v roki dnevnik, ženske po večini modne časopise, otroci pa majhne, ilustrirane lističe.

Veliko manj pa je pisana slika, če stopite na ulico popoldne ali pa proti večeru. Tedaj boste opazili, da večina bere le »Paris Soir«, precej manj je čitalcev »Ce Soira«, še manj pa čitajo »L'Intransigeant«. Največji od večernikov je torej »Paris Soir«« ali po naše »Pariški večernik«.

Že dolgo časa sem si želel, da bi malo od bliže videl, kakšna je tiskarna lista, ki izide dnevno v dveh milijonih izvodov. In želja se mi je te dni izpolnila.

Tudi tu je bil začetek težak

»Paris Soir« je pričel izhajati pred dobrimi desetimi leti. Toda takoj v začetku so se zbali, da z njim ne bo nič, saj zanimanje zanj ni bilo bogve kako veliko. Toda lastniki so napeli vse sile, utrpeti so morali ogromne izgube, vendar niso vrgli puške v koruzo. V svojo redakcijo so vzeli lepo število dobrih časnikarjev in nekaj hitrih reporterjev. Svojo dopisniško in informativno mrežo so razpredli daleč po svetu. In prav nič čudno ni, če dandanes dobite stalne ali pa posebne dopisnike prav po vsem svetu. List izhaja dnevno v šestih izdajah. Začno delati okrog pol treh popoldne, tako da je prva izdaja na ulici že okrog pol štirih. Tej izdaji slede še tri za Pariz in dve izdaji za provinco. V začetku je bilo v redakciji zaposlenih le okrog 30 ljudi, danes pa jih je okrog 200.

Ker sem napravil obisk kot dopisnik »Slovenskega doma«, hočem v naslednjih odstavkih na kratko prikazati delovanje v tej velikanski zgradbi, kjer tiskajo največji in najbolj informativni francoski list, »Paris Soir«.

Zgradba z osmimi nadstropji in tremi podpritličji

Tiskarna »Paris Soira« se nahaja na ulici Louvre, v sredini Pariza. Ta ulica je znana tudi po tem, ker nosi ime po slavnem muzeju Louvreju, ob njej pa tudi stoje ogromna trgovska skladišča istega imena. Poleg vseh teh znamenitosti pa je na tej ulici tudi pariška centralna pošta.

Poslopje samo je osemnadstropno in ima trojno podpritličje. Vendar moram takoj omeniti, da v njem ne tiskajo samo »Paris Soira«, ampak tudi opoldnevnik »Paris Midi«, reportažni ilustrirani tednik »Match«, ki je prvotno objavljal le športne dogodke, sedaj pa je postal list za vse svetske zanimivosti, dalje tudi v Jugoslaviji ženskam dobro poznano modno revijo »Marie Claire« in pa tednik »Pour Vous«, znano filmsko revijo. Seveda pa me je kljub temu presenetilo, ko sem izvedel, da je v poslopju zaposlenih vsega 1500 do 1700 ljudi.

Popolnoma razumljivo je, da v takole poslopje človek ne more, kadar bi hotel. Prej sem že pisal na redakcijo in z neverjetno naglico, poštno seveda, so mi odgovorili, da prav radi vidijo, če jih pridem obiskat, ter da o tem obisku tudi kaj napišem. Obljubili so mi tudi že v pismu, da mi bodo dali nekoga, ki me bo spremljal po tem »labirintu«.

Določenega dne sem prišel. Pred čakalnico v tretjem nadstropju so me ustavili. Kdo sem in kaj hočem, na ti dve vprašanji sem moral odgovoriti, pismeno, ustno pa še, koga iščem. In šele ko sem tej predpisani zahtevi ugodil, so me spustili v ogromno čakalnico.

Kmalu je prišel mlad, simpatičen gospod — ne vem ali je nalašč samo za sprejemanje pri časopisu, piše se Charles Champagne — njegovega imena ne bom pozabil nikdar, ker me spominja na dragoceno božjo kapljico — ter zaklical moje ime. Prijazno se mi predstavi in pove, da bo vodnik. Poklical je še nekega švedskega novinarja, ki si je tudi, v družbi svoje ženice, katera pa je kmalu omagala, razgledal tiskarno. Naš vodnik je Švedu razlagal nemško, ker ni razumel francosko, meni pa po francosko, ker nemško precej slabo razumem. Dvojno delo je moral opravljati.

V velikih uredniških dvoranah

Vsaka vest, ki naj bi zagledala luč sveta v časopisu, mora tako ali tako priti v redakcijo. Ene prihajajo že pisane, druge po telefonu, tretje pa pridejo kot ustno izročilo.

Pravo uredništvo »Paris Soira« je v tretjem nadstropju. Če hoče človek govoriti s kakšnim urednikom, se mora najprej priglasiti slugi, ki je pred redakcijo. In šele, če se temu stvar zdi vredna, pokliče zaželenega urednika ail reporterja.

Vstopili smo skozi ogromna vrata na veliki hodnik, v katerem so bile na levi strani manjše sobe, na katerih sem videl napise: politični urednik, trgovski urednik, gledališki urednik, športni urednik itd.

Pa smo že prišli v velikansko dvorano, polno velikih miz, razdeljenih tako, da pri vsaki mizi lahko sedi osem oseb. Tu je skupna soba reporterjev in časnikarjev. Vsakdo ima svoj telefon in naštel sem 51 aparatov.

Prišli smo v času, ko je bila soba prazna, ker so bili uredniki v stavnici. Delajo namreč noč in dan, toda v skupinah po osem ur na dan. G. Champagne nam je zato lažje obrazložil delovanje v redakciji

Vse novice, ki pridejo, da bi bile v listu objavljene, morajo najprej v pisarno glavnega urednika. Ta jih potem porazdeli časnikarjem v predelavo. Ko je članek končan, mora spet nazaj k glavnemu uredniku, ki ga skorigira in cenzurira — v Franciji namreč ni državne cenzure — in šele potem odneso ali pa kar ko dvigalu pošljejo članek v stavnico. Članke o politiki, ali trgovini, o borzi in sploh o kakšnih posebnostih, pa mora videti poleg glavnega urednika še urednik, ki je za to specializiran.

Reporterji pišejo svoje članke sami, na roko, le če ima kdo tako grdo pisavo, da je mogoče stavec ne bi znal brati, članek lahko diktira strojepiski.

Stavnica s tridesetimi stroji

Spisani, skorigirani, skrajšani ali zdaljšani novici sledimo v stavnico. Ko smo vstopili v stavnico, kjer je istočasno delovalo 30 tiskarskih strojev, sem se začudil. Pomislil sem na »Jugoslovansko tiskarno«, ki ima 9 strojev, in je pri nas največja, tu pa sem videl kar 30 strojev.

Teko tako kot pač vsi stroji drugod po svetu. Opazil pa sem posebnost pri lomljenju strani. Medtem, ko pri nas lomijo stran za stranjo na isti mizi, tukaj istočasno lomijo vse strani. Vsaka stran ima svojega lomilca in svojo mizo. Povečini naslovov ne delajo kot pri nas, pač pa vzemo posebne matrice z izrezanimi črkami in nato vanje vlijejo črko. V tej lomilnici lomijo tudi ostale štiri časopse.

Takoj v sosedni dvorani pa vlivajo plošče, katere nato pošljejo v podpritličje, kjer je

deset rotacijskih strojev

od katerih na uro vsak vrže do 40.000 izvodov iz sebe. Tu je bilo ropotanja in g. Champagne se je lahko nekoliko odpočil od neprestanega govorjenja. Delavci se ne pogovarjajo. Če je že kaj potrebnega, si dopovedo z rokami ali pa si strašno kriče na ušesa.

V delu so imeli drugo izdajo »Paris Soira«. Kar čudil sem se, kako je vse to hitro šlo izpod rok. Iz strojev so leteli izvodi, delavci so jih jemali in devali na kupe, jih vezali ter odnašali na dvigalo, ki jih je nosilo v kritličje. Tu čakajo spet drugi, ki delajo manjše kupe, po 25, 50, 100 kosov in jih dajejo v dva velika urada, kjer vpisujejo, pišejo naslove in oddajajo kolporterjem. Pred poslopjem stoje posebni avtomobili, taksiji, motorji in kolesa, ki bodo odpeljali list po Parizu, v okolico in na postaje. Vse pa gre z nepopisno hitrostjo. Vest, ki je prišla v redakcijo ob 3 popoldne, lahko ob pol petih že bereš v ne vem katerem kraju Pariza. In ker ima stavba 3 podpritličja, naj še omenim, da so v tretjem shranjene ogromne papirne bale. V tem oddelku so tudi stroji, skozi katere teče papir v tiskarske stroje.

Fotografski oddelek — višek popolnosti

Ker so vsi listi, ki jih tiskajo v tej tiskarni tudi ilustrirani, še prav posebej pa »Match«, »Pour Vous« in »Paris Soir«, se mi zdi, da obisk ne bi bil popoln, če si ne bi ogledali fotografskega oddelka. Zanimivo je vedeti, da ima »Paris Soir« v Parizu samem 10 foto-reporterjev in da ima vsak reporter svoj fotograski laboratorij. Poleg teh pa stoji še eden, skupni, v katerem je nameščen tudi stroj za povečavanje. Ta namreč poveča sliko 6×9 na veličino 1 metra. Teh slik ne devajo v časopis, pač pa jih razstavljajo v svojih izložbah. In če je »Paris Soir« list, ki najhitreje objavlja novice »v besedi in sliki«, mu za to gotovo služita dva velikanska aparata, s katerimi sprejemajo slike iz daljave. To so stroji, ki se imenujejo »belinografi«. V 15 minutah lahko dobe sliko iz Berlina, Madrida, Londona, Rima itd. Sprejemajo jih telegrafsko. Taki stroji so v Parizu le štirje, »Paris Soir« ima dva, enega ima dnevnik »Excelsior«, eden pa je instaliran v ulici »Des Archives«. Tega rabijo tudi ostali listi. Malih, prenosljivih, pa je več. Samo »Paris Soir« jih ima šest.

Arhiv — pravi zaklad

V ogromnih predalih so v arhivu fotografije, ki so bile že objavljene. Vsi predali so tudi označeni z začetnicami predmeta, ki je v njih spravljen. Tako sem opazil znak »Yougo«. V njem sem videl slike iz Jugoslavije, porazdeljene po velikih kuvertah. Pokazali so mi slike o marseillskem atentatu in pri tej priliki mi je g. Champagne tudi povedal, da je bil tedaj »Paris Soir« prvi, ki je o atentatu poročal. Atentat je bil okrog 4 popoldne, ob petih pa so po Parizu že prodajali posebno izdajo s prvimi slikami, ki so jih dobili z belinografom iz Marseillea. Opazil sem tudi kuverte z označkami: kraljeva rodbina, politiki, šport. Tudi nam je pokazal oddelek s črkami Weid. V njem so spravljene vse slike o šestkratnem morilcu Weidmanu, ki je bil pred kratkim obglavljen v Versaillesu. In dasi je bilo strogo prepovedano slikati obglavljenje, sem tu videl več slik. Reporter »Paris Soira« je to delal kljub prepovedi, kakor je pač vedel in znal.

Če hočem omeniti še ogromni arhiv knjig in pa bar, restavracijo, velikansko telefonsko hišno centralo, kjer je stalno zaposlenih osem telefonistk, ter administrativne urade, ki so vsi v 8. nadstropju, bi v glavnem opisal to hišo, kjer se tiska največji evropski informativni list »Paris Soir«. Gotovo pa tudi veste, da ima uprava lista za hitro delo na razpolago celo svoje avione.

Kakšen je pa zaslužek

Pri vsem tem delu bi človek mislil, da imajo s tem listom ogromen zaslužek. Pa sem izvedel, da imajo s samim »Paris Soirom« precejšnjo izgubo, da pa to izgubo krijejo z dobičkom, ki jim ga prinašata »Match« in »Marie Claire«, lepe pa so tudi podpore, ki jih dobe od države. Omembe je tudi vredno dejstvo, da so vsi nameščenci zelo dobro plačani.

L. B-c.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 30. avgusta: 12 Vesel drobiž (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Komorni zvoki (plošče) — 14 Napovedi — 18.3 Mladinska ura: Okrasni vložki (intarzija) (g. Miroslav Zor) — 18.45 Kozaške pesmi (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Dokmirska šola (dr. Miloš Mladenović) Bgd — 20 Bizet: L'Arleslenne (plošče) — 20.10 Za izboljšanje glasbene vzgoje po šolah (g. Tavželj Stanko) — 20.30 Slovenski vokalni kvintet — 21.15 Harmoniko igra g. Vlado Golob — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Klavirski koncert gdč. Silve Hrašovčeve.

Četrtek, 31. avgusta: 12 Poslušajmo citraše (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Koncert slovanske glasbe (Radijski orkester) — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura: Spomini Save Telekije (Veljko Petrović) — 20 Po domače (plošče) — 20.10 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 20.30 Dvospevi: ga. Pina Kobau (sopran), ga. Marija Tutta (alt) — 21.15 Reproduciran sinfonični koncert: Brahms: IV. sinfonija v e-molu — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Lojze Pajtler: 22

BEG IZ TUJSKE LEGIJE

Ko so prej izplačevali tretjo nagrado takoj ob nastopu službe, se je zgodilo, da je legionar odslužil rok, a ni imel prebite pare v žepu.

V Saidi je imel vsak legionar dvakrat na teden pravico, da je šel v mesto, in je zunaj lahko ostal do enih zjutraj. Ob takih prilikah so se večkrat razvile pravcate bitke. Vzrok temu pa so bile največkrat seveda ženske.

A ne samo to. Zgodilo se je tudi, da je bil legijonar napaden od Arabcev, če se je smejal, ko se je Beduin sredi ceste v molitvi klanjal vzhajajočemu solncu. Arabci, ki so v verskem oziru besno fanatični, so si vsakogar zapomnili in ga ob prvi priliki napadli ter z njim obračunali. Ko sem bil jaz v Saidi, so Arabci ubili tri legionarje, kar pa je zelo malo nas proti Maroku, kjer so boji med domačini in legionarji vsak dan na sporedu.

To je bil krik, ki je razodeval, da je kateri naš tovariš v stiski. Na ta klic popusti legionar delo in zabavo, pograbi orožje in teče tovarišu na pomoč. Nihče ne sprašuje, kako je legionar zabredel v kašo, ali po svoji ali po tuji krivdi. Tedaj gre za čast Legije in treba je tovariša za vsako ceno rešiti.

Kolikokrat sem slišal ta klic in kolikokrat sem bil priča spopadov, krvavih pobojev med legionarji in domačini! Kolikokrat so se razvile po smrdljivih zakotjih sumljivih domačinskih predelov afriških mest prave bitke, pri katerih je tudi Legija včasih vlekla kratko, kar ni nič čudnega spričo besnosti Arabcev, ki vzkipe in vzroje za vsako pasjo figo.

Pretepi so prinašali precej pisane spremembe v legionarsko življenje. Višja oblast je spoštovala nenapisane legionarske postave in nas ni pretirano kaznovala, kadar smo se stepli . .

Saida šteje kakih 10 do 15.000 prebivalcev. Mesto nima druge vojske kakor Legijo. Ima moderen kino, v katerega so največ zahajali bolj miroljubni in štedljivi legionarji. Vstopnina za nas je bila 2 franka, prostore pa smo imeli določene sredi dvorane.

V drugi polovici januarja leta 1936. so dve kompaniji, med njima tisto, v kateri sem bil tudi jaz, premestili iz mesta v barake, kjer so bila skladišča streliva. Barake so stale na podnožju nizkega hriba, na vrhu hriba pa so bila skladišča orožja in municije. Ta smo morali varovati.

V te barake smo prišli štirinajst dni pred odhodom v Maroko. Vsakih štirinajst dni se prebivalci teh barak menjajo. Preden kompaniji odideta v Maroko, zamenjata za 14 dni drugi dve; ko tudi sami odpotujeta v Maroko, naredita prostor novima kompanijama.

Tu, pri skladiščih smo imeli zelo malo eksercira, zato pa skoraj vsak drugi dan stražo. Tudi več svobode smo imeli, kakor pa v vojašnici. Če nisi ravno bil na straži, si lahko šel vsak dan po peti uri zvečer v mesto.

Zadnji dogodek pred odhodom v Maroko je bil, da se je Nemec, ko imenu Sonnenschein, v moji sobi ustrelil. Ponoči je vzel puško, jo nabil, se pokril čez glavo in si nastavil cev v usta. Spali smo ko ubiti in ni nihče slišal poka. Sosed je šele zjutraj zapazil mlako krvi pod posteljo.

Ko smo tovariša pregledali, smo videli, da je imel v obleki pripeti sliki žene in otroka; zraven slik je pustil pismo, v katerem je povedal, da ni mogel vzdržati brez žene in otroka, vrniti k njima pa se ne more . . . Naj mu zato odpustita, da se je umaknil iz življenja, ki ga sam ne more več prenašati.

Legija je bila bogatejša za eno drobno žaloigro . . Nihče se ni zmenil zanjo . . .

Zadnji dan pred odhodom v Maroko smo imeli prosto. Stražo sta bili že prevzeli novi dve kompaniji, ki sta prišli iz vojašnice v mestu. Čeprav bi bili morali šele čez nekaj dni razdeliti plačo, so nam vendar že ta dan vse plačali. Zato ni človek po deseti uri zvečer dobil več treznega legionarja, če bi ga iskal ne z lučjo marveč z repatico.

Tudi jaz nisem delal izjeme, da povem po pravici.

Okrog desetih zvečer je nastal v nekem baru pretep. Legionarji so tam skoraj vse razbili. Komaj sem ušel s tovarišem iz gneče. Straža je polovila vse, ki so bili še v baru. Uspeh večera je bil, da so drugi dan bili trije tovariši v zaporu, dva pa v bolnišnici. Arabci so jima dali popra!

Dan pred odhodom nas je zgodaj zjutraj pregledal komandant.

Vsakogar je kaj vprašal, iz česar sem videl, da nas vse dobro pozna, kakšni tiči smo.

Mene je vprašal, če bom še kdaj poskusil pobegniti. Nisem rekel ne take ne drugačne in sem samo zmignil z rameni. Zdelo se mi je, da se ni dobro zareči . . .

Poveljnik me je s svojiim sivimi očmi predirno pogledal, kakor da mi hoče potipati v misli, potem pa je po daljšem premolku dejal trdo:

»Drugič dobro premisli, preden se boš za kaj odločil. Pri begu ima človek srečo samo enkrat.«

»Razumem,« sem odgovoril. Drugega nič.

In drugič sem se držal njegovega nasveta in sem dobro premislil. Toda ob odhodu iz Saide še nisem mislil na drugi beg .

Na pot v Maroko so nam s seboj dali bidon vode in malho. Nato so razdelili vsakemu še pol litra vina in nekaj jedi.

Pusta pot v Bel-Abes je trajala ves dan. Od postaje smo brez godbe odkorakali v ravno iste prostore kot ob prihodu v Bel-Abes. Drugi dan smo bili čisto prosti, samo vsakdo si je moral dobro očistiti obleko. Če je bilo treba kaj zašiti, da sam ni zmogel, je lahko nesel h krojaču, ki mu je moral takoj popraviti — tako se je glasilo povelje.

Tretji dan ob devetih dopoldne sta obe naši kompaniji stali na dvorišču in čakali polkovnika, ki naj bi nas pregledal. Preden je prišel, so nam podčastniki vedno kaj popravljali: ni bila v redu malha, ali ni bidon stal kot je bil predpis. Vse take malenkosti so nam popravljali, dokler niso zaslišali povelja v pozor.

Prihodnjo minuto se je že prikazal polkovnik. Hodil je od enega do drugega in vsakomur ostro pogledal v oči. Tu pa tam je katerega tudi kaj vprašal.

Ko se je ustavil pri meni, me je trenutek gledal, nato pa vprašal, koliko let imam. »Sedemnajst« se je glasil« odgovor.

Polkovnik mi je dejal samo: »Lahko boš kdaj še dober vojak.« Potem je šel dalje.

Popoldne smo imeli prosto. Med tem časom so nam razdelili hrano za na pot.

Vsakdo je dobil kilogram kruha, nekaj škatel sardin, pol kosa čokolade in liter vina, kajti potovali bomo šestnajst ur z vlakom do Dujde, kjer smo dobili hrano do Feza. Ta večer je moral biti vsakdo na posteji ob devetih. /

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 1001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja. — Urednik: Mirko Javornik. — Rokopisov ne vračamo.